

Planter og forgiftninger

Giftinformasjonen: 22 59 13 00 (døgnet rundt)

Å smake på en plante er sjelden farlig

De fleste plantene i Norge er ufarlig å smake på, men det finnes planter og bær både ute og inne som kan føre til en forgiftning.

Morelltre i blomst

Symptomer

Symptomer ved planteforgiftninger varierer fra plante til plante. Vi deler de giftige plantene i to grupper:

- 1. Irriterende planter** som kan gi svie og irritasjon i munn og svelg, og/eller mage- og tarmsymptomer.
- 2. Giftige planter** inneholder stoffer som tas opp i kroppen, og kan på ulike måter virke inn på for eksempel hjertet og nervesystemet. Mange av disse vil også kunne gi mage- og tarmsymptomer som kvalme, oppkast og diaré.

Bær

Å spise ett bær av en ukjent plante er lite farlig, selv om det er fra en giftig plante.

Unntaket er belladonnaurt. Hvis barnet har spist bær eller plantedeler, kontakt Giftinformasjonen for råd om videre oppfølging.

Husk!

Det har med mengde å gjøre. En liten smakebit av en giftig plante kan være helt ufarlig, mens det kan være farlig å spise store mengder av en mindre giftig plante.

Rogn

Forebygging og førstehjelp

Hva kan du som voksen gjøre for å unngå uhell?

- Skaff deg en oversikt over planter du har inne og i nærmiljøet.
- Plasser giftige planter utilgjengelig for barna.
- Unngå de giftigste prydbuskene og hageplantene ved nyplanting i hagen.
- En flora (bok om planter) kan hjelpe deg å identifisere viltvoksende planter.

Medisinsk kull

Medisinsk kull kan bidra til å redusere faren for symptomer, og kan kjøpes reseptfritt på apotek.

Kull binder seg til mange forskjellige stoffer og kan derfor være nyttig å gi hvis et barn har spist av en giftig plante. Så sant det blir gitt kort tid etter uhellet, kan det redusere opptaket av plantegifter i kroppen og dermed dempe effektene. Giftinformasjonen anbefaler derfor alle med små barn å ha medisinsk kull tilgjengelig.

Kull er i seg selv ufarlig, men det er ikke alltid nødvendig eller riktig å gi. Kontakt derfor Giftinformasjonens døgnåpne telefon 22 59 13 00 for vurdering og råd før du gir kull.

Hvis uhellet er ute, hva gjør du?

Hvis barnet ditt har spist eller smakt på en plante:

- Fjern planterester fra barnets munn og gi litt drikke.
- Ta det med ro, få oversikt over situasjonen.
- Kontakt Giftinformasjonen på telefon 22 59 13 00 for råd om videre oppfølging.
- Hvis barnet har alvorlige symptomer: Ring 113.

Ved sprut av plantesaft i øynene:

- Skyll straks med lunkent rennende vann og myk stråle.
- Kontakt Giftinformasjonen for råd om videre oppfølging.

Planter det er ufarlig å smake på

Saint Paulia

Ildtopp

Yuccapalme

Eksempler

Asal (v)
Asters (h)
Begonia-arter (s/h)
Bjørkefiken (s)
Blomkarse (h)
Blåklokke (v)
Dracaena-arter (s)
Flittiglise (s/h)
Freesia (s/h)
Georgine (h)
Gullbusk (h)
Gullranke (s)
Hestehov (v)
Ildtopp (s)
Julestjerne (s)
Kornell (h)
Krysantemum-arter (h/s)
Løvetann (v)
Magnolia (h)
Mispel-arter (h)
Orkide (s)
Paraplyplante (s)
Pengetre (s)
Porselensblomst (s)
Prestekrage (v)
Ringblomst (h)
Rogn (v)
Roser (h/v/s)
Saint Paulia (s)
Stemorsblomst (h/v)
Syrin (h)
Tagetes (h)
Yuccapalme (s)

Orkide

(s) = stueplante
(h) = hageplante
(v) = viltvoksende plante

Pengetre

Stemor (Natt og dag)

Magnolia

Syrin

Sibirkornell

Gullbusk (Forsythia)

Asal

Krypmispel

Hestehov

Planter med irriterende plantesaft

Planter som inneholder irriterende forbindelser kan føre til ubehag i munn og svelg og gi symptomer fra mage og tarm.

Vi skiller mellom planter som er mildt irriterende og planter som er sterkt irriterende (se side 8).

Irriterende planter

Avhengig av hvilken plante og mengde som er spist kan reaksjonene variere fra lette og forbigående symptomer med kvalme og oppkast, til langvarige plager med kraftige magesmerter og diaré. Av og til kan oppfølging hos lege bli nødvendig, men oftest vil symptomene gå over av seg selv.

Hvis barnet har smakt på en irriterende plante, fjern plantesterer, og gi litt drikke. Hvis barnet har fått i seg mer enn en smakebit, kontakt Giftinformasjonen for råd om videre oppfølging.

Eksempler på irriterende planter

- Alpefiol (s)
- Amaryllis (h/s)
- Blåveis (v)
- Fredslilje (s)
- Hvitveis (v)
- Iris (s/h)
- Klivia (s)
- Leddved (h)
- Mahonia (h)
- Peon (h)
- Pinselilje (h/s)
- Påskelilje (h/s)
- Rødhyll (v/h)
- Smørblomst (v)
- Snøbær (h)
- Snøklokke (h)
- Storkonvall (h)
- Svibel (s/h)
- Syngonium-arter (s)
- Trollbær (h/v)
- Tulipan (h/s)
- Vivendel (h)

- (s) = stueplante
- (h) = hageplante
- (v) = viltvoksende plante

Foto:
Blåveis,
Colourbox

Rødhyll

Bærene til rødhyll er fristende for barn. Planten og bærene inneholder irriterende stoffer. Har barnet spist bær kan det føre til mage- og tarmsymptomer som magesmerter, brekninger, oppkast og diaré.

Ved uhell:

Fjern planterester fra munnen og gi litt drikke.

Kontakt Giftinformasjonen hvis mer enn 10 bær er spist, eller lege ved vedvarende eller kraftige symptomer.

Mahonia

Alpefiol

Leddved

Snøbær

Fredslilje

En smakebit av fredslilje kan gi såre slimhinner i munnen, og svelges plantedeler kan det føre til kvalme, brekninger og diaré.

Symptomene er oftest milde og går over av seg selv.

Ved uhell:

Fjern planterester fra munnen og gi litt drikke.

Kontakt Giftinformasjonen hvis det er svelget mer enn en liten smakebit, eller kontakt lege ved vedvarende eller kraftige symptomer.

Planter med sterkt irriterende plantesaft

Å smake på eller svelge deler av en plante med sterkt irriterende forbindelser kan føre til kraftig irritasjon og sår i munn og svelg. Det kan også komme mage- og tarmsymptomer som kvalme, oppkast og diaré.

Hvis barnet har smakt på en sterkt irriterende plante, skylt munnen og gi drikke. Kontakt Giftinformasjonen for råd om videre oppfølging.

Eksempler på sterkt irriterende planter

- Alocasia-arter (s)
- Dieffenbachia (s)
- Filodendron-arter (s)
- Geitved (h)
- Kristtorn (v/s/h)
- Munkehetten (h)
- Myrkongle (v)
- Spansk pepper (s)
- Stuekala (s)
- Svalurt (v)
- Trekanteuphorbia (s)
- Trollhegg (h)
- Tysbast (v)
- Vindusblad (s)
- Zamioculcas (s)

(s) = stueplante
(h) = hageplante
(v) = villvoksende plante

Vindusblad

Tysbast

Hvis barnet ditt smaker på tysbast kan hun/han få vondt i munnen og magen, bli kvalm, kaste opp og få diaré. Tysbast kan også gi andre effekter, avhengig av hvor mye som er spist.

Ved plukking av tysbast bør du ikke bite over kvisten, da dette kan gi kraftig irritasjon, sår og nummenhet i munnen.

Ved uhell:

Fjern planterester, skylt munnen og gi litt drikke.

Ring Giftinformasjonen hvis mer enn 2 bær eller plantedeler er spist.

Kontakt lege ved vedvarende eller kraftige symptomer.

Tysbast

Zamioculcas

Dette er en plante som kan gi kraftig irritasjon og sår i munnen. Kvalme, oppkast og magesmerter kan også komme hvis man svelger plantedeler.

Ved uhell:

Hvis barnet ditt har spist en liten bit av denne planten, fjern planterester, skyll munnen og gi litt drikke.

Følg med hjemme. Hvis barnet sikler mer enn vanlig, har vondt i munnen, nekter å spise eller drikke (når det er naturlig), så kan dette være tegn på irritasjon i munnen og svelget. Kontakt Giftinformasjonen eller lege for råd om videre oppfølging.

Fototoksiske planter

Fototoksiske planter har plantesaft som sammen med sollys kan føre til kraftig hudutslett med svie, rødhet og væskefylte blemmer.

I verste fall kan det bli arrdannelse og permanente pigmentforandringer der reaksjonen skjer. Det tar ofte 1-3 døgn etter at man har vært i sola før hudreaksjonene oppstår.

Eksempler på slike planter er tromsøpalme og bjørnekjeksarter.

Ved uhell

Vask huden godt med såpe og vann. Unngå sollys i minst to døgn.

Bruk solkrem med høy faktor og/eller dekk til det aktuelle hudområdet. Dersom hudreaksjoner oppstår kan det være nødvendig med behandling hos lege.

Sibirbjørnekjeks

Giftige planter

Giftige planter inneholder forbindelser som tas opp i kroppen, og kan på ulike måter virke inn på forskjellige organer, blant annet hjertet og nervesystemet. Disse plantene vil også kunne gi mage- og tarmsymptomer som kvalme, oppkast og diaré.

Ved uhell, fjern planterester og gi litt å drikke. Behandlingsrådene varierer mye for de ulike giftige plantene, kontakt derfor Giftinformasjonen for råd om videre oppfølging.

Rhododendron

Oleander

Eksempler på giftige planter

- Azalea (s)
- Barlind (h/v)
- Belladonnaurt (h/v)
- Bulmeurt (h/v)
- Engletrompet (s/h)
- Gullregn (h/v)
- Jerusalemsøtvier (s)
- Julerose (s)
- Klosterklokke (h)
- Korallsøtvier (s)
- Liljekonvall (h/v)
- Lupin (h/v)
- Misteltein (v)
- Oleander (h/s)
- Oljeplante (h)
- Piggeple (v)
- Revejelle (h/v)
- Rhododendron (h)
- Selsnepe (v)
- Skarntyde (v)
- Slyngsøtvier (v)
- Storhjelms (h/v)
- Tidløs (h)
- Tyrihjelms (v)

Revejelle

- (s) = stueplante
- (h) = hageplante
- (v) = viltvoksende plante

Liljekonvall

Hele planten inneholder giftstoffer.

Hvis barnet ditt smaker på liljekonvall kan han/hun få vondt i magen, bli kvalm, kaste opp og få diaré.

Giften i liljekonvall kan også påvirke hjerte og blodsirkulasjonen.

Ved uhell

Fjern planterester fra munnen og gi litt drikke.

Kontakt Giftinformasjonen for råd om videre oppfølging hvis mer enn 5 bær, 5 blomster eller tilsvarende mengde bladverk av liljekonvall er spist. Kontakt lege ved symptomer.

NB! Barn med hjertelidelse kan være mer utsatt for påvirkning. Kontakt Giftinformasjonen uansett mengde som er spist.

Lupin

Tyrihjelmskule

Foto: Biopix ark

Belladonna

Gullregn

Barlind

Visste du at:

Julestjerne er lite giftig. Planten har fått et ufortjent dårlig rykte. Å ha smakt på en julestjerne er ufarlig.

Giftige bær kan smake godt. For eksempel kan smaken av bærene fra den svært giftige belladonnaarten oppfattes som søtlig.

Blomstervann er lite giftig. Mange tror at det er farlig å smake på blomstervann, men så lenge det ikke er plantedeler i vannet eller vannet har blitt «råttent» så er det helt ufarlig å få i seg en slurk.

Julestjerne

Allergi

Giftinformasjonen har ikke vurdert hvorvidt plantene i denne brosjyren er allergifremkallende.

For informasjon om allergi:

Astma- og allergiforundet:

www.naaf.no

Helsedirektoratet:

www.helsedirektoratet.no

GIFTINFORMASJONEN FOLKEHELSEINSTITUTTET

Postboks 4404 Nydalen, 0403 Oslo • Tel: 21 07 70 00

e-mail: folkehelseinstituttet@fhi.no

www.fhi.no

Informasjonsmateriellet kan bestilles fra:

www.giftinfo.no

eller

www.fhi.no/publikasjoner-og-haandboker

Telefon 21 07 82 00 • Telefaks: 21 07 81 05

e-post: publikasjon@fhi.no